

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING ҚОНУНИ

ЛОЙИҲА

Хўжалик ширкатлари, акцияли жамиятлар ва масъулияти чекланган жамиятлар тўғрисида

(Давоми. Бош 1-бета).

Башарти, ширкатнинг (жамиятнинг) таъсис ҳужжатларида унинг фаолият кўрсатиш мuddати қайд этилмаган бўлса, ширкат (жамият) номаълум мuddатга тузилган деб ҳисобланади.

3. Ширкат (жамият) Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасидаги корхоналар тўғрисида» қонунинда белгиланган тартибда рўйхатга олинган вақтдан бошлаб юридик шахс ҳуқуқига эга бўлади.

4. Давлат корхонаси давлат тасарруфидан бўлмаган ширкатга (жамиятга) айлантирилганда унинг рўйхатдан ўтказиш учун янги мулкдор давлат мулкни тасарруф этиш ваколатига эга бўлган идора томонидан берилган мол-мулкка эгалик қилиш ҳуқуқини тасдиқлаган ҳужжатнинг тасдиқланганлиги ҳақида қарор қабул қилинади.

мулкнинг қиймати жамият қатнашчиларининг биргаликдаги қарори билан белгиланади.

3. Ширкатда (жамиятда) таъсис ҳужжатларида белгиланган миқдорда, аммо камидан устай фонднинг 15 фоизи миқдорда захира (суғурта) фонди тузилади. Захира фонди таъсис ҳужжатларида қайд этилган миқдорга етгунга қадар фондга ҳар йили ажратма ҳар қўшиш орқали ҳосил қилинади. Захира фондида ҳар йили ажратмаларнинг миқдори таъсис ҳужжатларида қўзда тутилган, лекин у соф фойда суммасининг 5 фоизидан (соф даромаднинг 1 фоизидан) кам бўлмашлиги керак.

5-модда. Ширкат (жамият) фаолияти қўйидаги ҳолларда, чунончи:

II БЎЛИМ. АКЦИЯЛИ ЖАМИЯТ

6-модда. Акцияли жамиятларнинг турлари

Акцияли жамиятлар очик ёки ёпиқ турда бўлиши мумкин, бу ҳол уставда қайд этилиши керак.

Очиқ турдаги акцияли жамиятнинг устав фонди акцияларни чиқариш йўли билан ҳосил қилинади, бунда акцияларнинг эгалари олдиндан маълум бўлмаслиги ва жамиятнинг акцияси ўзга акциядорларнинг розилигисиз бир кишидан иккинчи киши эгаллигига ўтиши мумкин.

Ёпиқ турдаги акцияли жамиятнинг устав фонди бир неча пайчиринг маблағлари ҳисобига ҳосил қилинади, унинг акциялари фақат ўзга акциядорларнинг розилиги билангина бир кишидан иккинчи киши эгаллигига ўтиши мумкин.

7-модда. Акцияли жамиятнинг муассислари ва уни тузиш

1. Юридик ва жисмоний шахслар акцияли жамият муассислари бўлишлари мумкин. Муассислар ўзаро шартнома тузиладилар, унда акцияли жамиятнинг тузиш юзасидан улар ҳамкорликда амалга оширадиган фаолиятни бажариш тартиби ва акцияларга эзилган шахслар ҳамда унинг шахслар олдидаги жаобгарликлар белгиланади.

Мулкдорнинг акциялар ҳақида капиталга биринчи бадал бериши, иншоот, асбоб-ускуна ва ўзга моддий бойликлар ҳамда мулкдорнинг шахсатномаси, мулкнинг ҳуқуқлари (шу жумладан интеллектуал мулк эгаллиги ҳуқуқи) шаклида қўйиши мумкин. Қўшма ширкат мол-мулкнинг қиймати акцияли жамият қатнашчиларининг нелишувига мувофиқ белгиланади.

Мол-мулк қатнашчи томонидан акцияли жамиятга фақат фойдаланиш учун берилган ҳолларда қатнашчи қўшаётган улушининг ҳиссаси ана шу мол-мулкдан фойдаланганлик учун туланадиган, башарти, таъсис ҳужжатларида ўзга тартиб назарда тутилмаган бўлса, таъсис ҳужжатларида қайд этилган акцияли жамиятнинг фаолият кўрсатган бутун даври учун ёки қатнашчилар томонидан белгиланган ўзга давр учун ҳисоблаб чиқариладиган ижара ҳақига қараб белгиланади.

8-модда. Акцияларни тарқатиш тартиби

1. Акцияли жамият тузилаётганда акциялар уларга очик ёпиқ шаклда эзилган бўлиши мумкин. Бу ҳолда акцияларнинг муассислар ўртасида тақсимлаш тартибида тарқатилиши мумкин.

Агар акцияли жамиятнинг барча акциялари муассислар ўртасида тақсимланса, муассислар жамият рўйхатдан ўтгунга қадар акциялар номинал қийматининг камидан 50 фоизини тўлашлари керак, банк муассис томонидан берилган ва бу ҳолни тасдиқловчи ҳужжат жамият рўйхатдан ўтгунга қадар тақдим этилиши керак.

да бўлиши кутилаётганлиги, акцияларнинг номинал қиймати, уларнинг миқдори ва турлари, муассисларнинг устуллиги ва имтиёзлари, акцияларга эзилган қарорда ўтказилиши, уларга эзилган бошланғич вақт ва тугайдиган мuddат, муассислар томонидан нагура ҳолда киритилаётган мол-мулкнинг таркиби, дастлабки бадаллар тўлашиш лозим бўлган банк, банкнинг номи ва ҳисоб саноқнинг рақами кўрсатилиши лозим. Муассислар қарорига биноан қайд этилган қарор ва бошқа маълумотлар ҳам киритилиши мумкин. Акцияларга эзилган мuddат 6 ойдан кўп бўлиши мумкин эмас.

3. Акцияга эзилган қатнашцаган шахслар муассисларнинг саноқига дастлабки бадални ўзлари эзилган акция номинал қийматининг камидан 10 фоизи миқдорда тўлашлари лозим, шундан кейингина муассислар уларга муайян миқдордаги акцияни сотади ва қарордаги акцияга эзма мажбуриятни тақдим этилади.

Хабарда кўрсатилган мuddат тугагач акцияга эзилган бўлиши керак. Агар шу даврга келиб акцияларнинг 60 фоизига олуна бўлишига эришилмаса, акцияли жамият таъсис этилиши амалга ошмаган деб топилади, акцияларга эзилган шахсларга эса 30 кун мuddат ичида улар томонидан тўланган пул маблағлари ёки ўзга мол-мулк қайтариб берилади.

Таъсис конференцияси чақирилганда кунгача акцияларга эзилган шахслар дастлабки бадални қўшиб ҳисоблаганда акциялар номинал қийматининг камидан 50 фоизини тўлашлари шарт. Муассислар уларга тўланган бадалларни тасдиқловчи мувофиқ гувоҳнома берадилар.

4. Акцияли жамият кейинчалик сотиб юбориш, ўз ҳодимлари ўртасида тарқатиш ёки бекор қилиш учун акциядордан унга тегишли акцияларни сотиб олиши мумкин. Қайд этилган акцияларнинг реализация қилиш юзаси билан бир йил мuddат ичида амалга оширилиши керак. Ана шу давр мобайнида фойдани тақсимлаш, шунингдек акциядорларнинг умумий йиллик ҳисоботи овоз бериш ва кирўруми аниқлаш жамият томонидан сотиб олинган ўз акцияларини ҳисобга олимаган ҳолда амалга оширилади.

5. Акциядор таъсис конференциясида белгиланган мuddатларда, лекин жамият рўйхатдан ўтгач бир йилдан кечиктирмай акцияларнинг тўлалигига саноқ олиши лозим. Акс ҳолда, башарти жамиятнинг уставидан ўзга ҳол қайд этилмаган бўлса, у ўтказиб юборилган вақт учун мuddатни ўтказиб юборилган суммалардан иккинчи мулкдордан 10 фоизи миқдорда ҳақ тўлайди. Акцияларни сотиб олиш мuddати тугагач акцияли жамият уларни олуна бўлмаган акция сифатида мустиқил тарзда сотиб юборишга ҳақлидир.

9-модда. Акцияли жамиятнинг таъсис конференцияси

1. Акцияли жамиятнинг таъсис конференцияси акцияларга эзилган шахсларга қўрсатилган мuddатда чақирилади. Бу мuddат акцияларга эзилган тугагач 30 кундан ошиб кетмаслиги керак. Кўрсатилган мuddат ўтказиб юборилган тақдирда акцияларга эзилган шахс ўзи тўлаган акциялар қийматининг бир қисми қайтарилиши талаб қилишга ҳақлидир.

2. Акцияларга эзилган шахсларнинг таъсис конференциясида қатнашчи тарзи конференцияни ўтказиш тўғрисидаги хабарномада кўрсатилади.

жамиятнинг таъсис этиш давомидан муассислар томонидан тузилган шартномаларни тасдиқлайди;

пулдан бошқа шаклда тўланган бадалларнинг пул қийматини тасдиқлайди;

башарти, муассислар таъсис шартномасида бу ҳуқуқ ўз тасарруфларида эканлигини қайд этимаган бўлса, акцияли жамиятнинг бошқарувини (раҳбарини) ва назорат идорасини (тафтишчисини) сайлайди.

5. Агар йилгиликда акцияга эзилган шахсларнинг (шахс ёки вакил орқали) камидан ярим ҳавор бўлса ва улар акциядорлар капиталининг камидан 2/3 қисmini ташкил этса, таъсис йилгилик қарор қабул қилиш ҳуқуқига эгадир.

6. Таъсис йилгилик овоз билан қарор қабул қилиди, таъсис шартномасининг қоидаларини ўзгартириш тўғрисидаги қарор бундан мустаснодир, бунинг учун акцияга эзилган барча шахсларнинг розилиги талаб этилади.

7. Таъсис конференциясининг нотариал идораларда тасдиқланган баёни устав билан бир қаторда жамиятнинг рўйхатдан ўтказиш учун зарур бўладиган ҳужжат ҳисобланади.

8. Башарти, конференция ўтказиш ва уставни рўйхатга олиш тартибига риоя қилинган бўлса, таъсис конференцияси ўтказилган сана акцияли жамият таъсис этилган сана ҳисобланади.

10-модда. Акцияли жамиятнинг бошқарув идоралари

1. Акциядорларнинг умумий йилгилик акцияли жамиятнинг юқори идораси ҳисобланади. Умумий йилгилик ҳар йили камидан бир марта чақирилади. Акцияли жамиятнинг бошқарувини умумий йилгилик чақиритиш тўғрисида барча акциядорларни камидан 30 кун аввал хабардор қилиди.

2. Қўйидагилар умумий йилгиликнинг мутлақ ваколатига қаради:

Бошқа масалалар бўйича қарор акциядорлар йилгиликда шитрок этаётган акциядорларнинг оидий кўпчилик овози билан қабул қилинади.

4. Уставда қўзда тутилган тарзда умумий йилгилик ўтказиш тўғрисида ўз номин кўрсатишга акциядорларнинг эгалари шахслар қарор қилинадилар. Унда ташқар йилгилик ўтказишдаги тўғрисида умумий хабар берилади, унда йилгиликнинг вақти, ўтказиладиган манзилгоҳи ва кун тартиби кўрсатилиши керак. Хабар умумий йилгилик чақиритилишдан камидан 45 кун аввал эълон қилиниши шарт.

Исталган акциядор умумий йилгилик чақиритилган кундан камидан 40 кун аввал умумий йилгилик кун тартиби юзасидан ўз таклифларини киритишга ҳақлидир. Худди шу мuddатда жами овозларнинг 10 фоиздан ортиқроғига эга бўлган акциядорлар кун тартибига масалалар киритишнинг талаб қилишлари мумкин.

Кун тартибига киритилмаган масалалар юзасидан умумий йилгилик қарор қабул қилишга ҳақли эмас.

5. Умумий йилгиликда овоз бериш «битта акция — бир овоз» қоидаси бўйича ўтказилади. Эгалари овоз ҳуқуқига эга бўлмайдиган акцияларни чиқариш ва тарқатиш тақиқланади. Акциядорлар ишончнома бериш асосида умумий йилгиликда ўз ҳуқуқларини амалга ошириши бошқа акциядорларга (уларнинг вакилларига), шунингдек унинг шахсларга топширишлари мумкин.

Вакиллар доимий ёки муайян мuddатга тайинлаши мумкин. Акциядор исталган пайтда юқори идораларга ўз вакилини алмаштириб, бу ҳақда жамиятнинг юқори идорасини хабардор қилиб қўйиши мумкин.

6. Умумий йилгиликда ҳовор бўлган акциядорларнинг рўйхати тузилади, унга қўйидагилар киритилади: акциядор ёки унинг вакили номи, фамилияси ва манзилгоҳи, унга тегишли акцияларнинг миқдори ва шу асосда унга тегишли умумий йилгиликнинг акциядорлар орасида сайланадиган иккинчи шахс томонидан тасдиқланган баёнига илова қилинади.

7. Умумий йилгилик ўзига тегишли ҳуқуқларнинг бир қисминин бошқарув тасарруфига ўтказиш тўғрисида қарор чиқариши мумкин.

8. Бошқарув ёки уставда қўзда тутилган бошқа идора акцияли жамиятнинг юқори идораси ҳисобланади, бу идора акцияли жамиятнинг ишлари юштиради ва умумий йилгилик жамият фаолиятининг яқинлари тўғрисида йиллик ҳисобот тақдим этади.

9. Бошқарув ишига бошқарув раиси раҳбарлик қилади, у акцияли жамиятнинг уставига мувофиқ таъинланади ёки сайланади. Бошқарув раиси ишончномасиз жамият номидан иш қўришга ҳақлидир. Бошқарувнинг бошқа аъзолари ҳам уставга мувофиқ шундай ҳуқуқларга эга бўлишлари мумкин. Бошқарув раиси бевари ялтирилиши тақиқ этилади.

12. Акцияли жамиятнинг уставидан йилгиликнинг қарорига биноан акциядорлар жамиятнинг кенгаши (кузатувчи кенгаш) зиммасига умумий йилгилик тасарруфига қирадиган айрим юмушларни бажариш вазифаси юкляниши мумкин.

13. Акцияли жамият кенгаши (кузатувчи кенгаш) аъзолари ижроия идора аъзоси бўла олмайдилар.

14. Акцияли жамият бошқарувининг молиявий-ҳужалик фаолияти устидан назоратни тафтиш комиссияси амалга оширади. Тафтиш комиссияси акциядорлар орасидан ва меҳнат жамоаси вакиллари орасидан сайланади.

15. Тафтиш комиссияси ўзи ўтказган текширув натижалари тўғрисида умумий йилгиликка ёки кузатувчи кенгашга маълум қилади. Тафтиш комиссияси йиллик ҳисобот ва баланс йил мuddат ичида топшириши шарт. Ана шу давр мобайнида фойдани тақсимлаш, шунингдек юқори идора овоз бериш ва қворумни аниқлаш жамият томонидан сотиб олинган улуш назарда тутилмаган ҳолда амалга оширилади.

6. Қатнашчи масъулияти чекланган жамият таркибидан чиққан тақдирда унга устав фондидаги улушини муносиб тарзда жамият мол-мулкни бир қисмининг қиймати тўланади. Жамиятдан чиққан қатнашцага у чуқунга қадар жамият шу йили ортирган фойдани унга тегишли қисми тўланади. Қатнашчи томонидан жамиятга фақат фойдаланиш учун берилган мол-мулк натуро ҳолда мукофотсиз қайтарилади.

7. Масъулияти чекланган жамиятнинг қатнашчиси бўлишни юридик шахс қайта тузилган тақдирда ёки жамият қатнашчиси бўлиши фуқаро вафот этган ҳолларда жамиятнинг розилигига, биноан ҳуқуқий ворислар (меросхўрлар) жамиятга киришлари мумкин. Ҳуқуқий ворис (меросхўр) жамиятга киришдан бош торган ёки жамият ҳуқуқий ворисини (меросхўр) қабул қилиши рад этган ҳолларда унга пул ёки натуро шаклида мол-мулкдан улуш берилади, бу улушин юридик шахс қайта ташкил этилган ёки қатнашчи вафот этган кунгача бўлган қиймати ҳисоблаб чиқилади. Бундай ҳолларда жамиятнинг устав фонди қисқартрилиши керак.

8. Масъулияти чекланган жамиятнинг ўз устав фондини қамайтириш тўғрисидаги қарори, ана шу ҳақда белгиланган тартибда эълон қилинган, камидан 3 ойдан кейин кучга киради.

9. Масъулияти чекланган жамият қатнашчисининг шахсий мажбуриятлари юзасидан жарималари унинг улушинга қаратишга йўл қўйилмайди. Ўз қарзларини қоплаш учун қатнашчининг мол-мулкни етмаган ҳолларда қарз беришлари қарорда қатнашчининг улуши ажратиб берилиши талаб қилишга ҳақлидир.

13-модда. Масъулияти чекланган жамиятнинг бошқарув идоралари

1. Масъулияти чекланган жамиятнинг юқори идораси — қатнашчилар йилгиликнинг таркибига жамият ҳодимларидан вакил бўлган бир ёки ундан ортиқ киши қиради.

таъсис ҳужжатларида кўрсатилган устав фондидаги улушлари миқдорига таъсир этмайди, башарти таъсис ҳужжатларида ўзга ҳол қайд этилмаган бўлса.

4. Масъулияти чекланган жамиятнинг қатнашчилари қолган қатнашчиларнинг розилигига биноан ўз улушини (улушининг бир қисмини) шу жамиятнинг бир ёки бир неча қатнашчисига ёхуд унингчи шахсларга топшириши мумкин.

Жамият қатнашчилари ана шу улушини (унинг бир қисмини) жамият устав фондидаги ўз улушларига мутаносиб тарзда сотиб олишда устув ҳуқуқдан фойдаланадилар. Улушини (унинг бир қисмини) унингчи шахсларга топширишга уни топшираётган қатнашчи ўз улушини бутунлай қиритиб бўлганидан кейингина йўл қўйилади.

5. Қатнашчининг улуши у ҳиссасини бутунлай қиритиб бўлган, жамиятнинг ўзи томонидан сотиб олиниши мумкин. Бундай ҳолларда жамият улушини бошқа қатнашчиларга ёки унингчи шахсга узоғи билан бир йил мuddат ичида топшириши шарт. Ана шу давр мобайнида фойдани тақсимлаш, шунингдек юқори идора овоз бериш ва қворумни аниқлаш жамият томонидан сотиб олинган улуш назарда тутилмаган ҳолда амалга оширилади.

6. Қатнашчи масъулияти чекланган жамият таркибидан чиққан тақдирда унга устав фондидаги улушини муносиб тарзда жамият мол-мулкни бир қисмининг қиймати тўланади. Жамиятдан чиққан қатнашцага у чуқунга қадар жамият шу йили ортирган фойдани унга тегишли қисми тўланади. Қатнашчи томонидан жамиятга фақат фойдаланиш учун берилган мол-мулк натуро ҳолда мукофотсиз қайтарилади.

7. Масъулияти чекланган жамиятнинг қатнашчиси бўлишни юридик шахс қайта тузилган тақдирда ёки жамият қатнашчиси бўлиши фуқаро вафот этган ҳолларда жамиятнинг розилигига, биноан ҳуқуқий ворислар (меросхўрлар) жамиятга киришлари мумкин. Ҳуқуқий ворис (меросхўр) жамиятга киришдан бош торган ёки жамият ҳуқуқий ворисини (меросхўр) қабул қилиши рад этган ҳолларда унга пул ёки натуро шаклида мол-мулкдан улуш берилади, бу улушин юридик шахс қайта ташкил этилган ёки қатнашчи вафот этган кунгача бўлган қиймати ҳисоблаб чиқилади. Бундай ҳолларда жамиятнинг устав фонди қисқартрилиши керак.

8. Масъулияти чекланган жамиятнинг ўз устав фондини қамайтириш тўғрисидаги қарори, ана шу ҳақда белгиланган тартибда эълон қилинган, камидан 3 ойдан кейин кучга киради.

9. Масъулияти чекланган жамият қатнашчисининг шахсий мажбуриятлари юзасидан жарималари унинг улушинга қаратишга йўл қўйилмайди. Ўз қарзларини қоплаш учун қатнашчининг мол-мулкни етмаган ҳолларда қарз беришлари қарорда қатнашчининг улуши ажратиб берилиши талаб қилишга ҳақлидир.

13-модда. Масъулияти чекланган жамиятнинг бошқарув идоралари

1. Масъулияти чекланган жамиятнинг юқори идораси — қатнашчилар йилгиликнинг таркибига жамият ҳодимларидан вакил бўлган бир ёки ундан ортиқ киши қиради.

жамият қатнашчисининг улушини жамиятнинг ўзи сотиб олиш тўғрисидаги масалани ҳал этиш;

қатнашчининг жамиятдан чиқариб юбориш.

Жамият фаолиятининг асосий йўналишларини белгилаш, унинг режаларини ва режалар ижроси тўғрисидаги ҳисоботларни тасдиқлаш, жамият уставини ўзгартириш, шунингдек қатнашчининг жамиятдан чиқариб юбориш билан боғлиқ масалалар юзасидан қарорлар жамият қатнашчиларининг барчаси ақвал бўлган тақдирда, қолган масалалар юзасидан эса — оидий кўпчилик овоз билан қабул қилинади.

3. Масъулияти чекланган жамиятнинг исталган қатнашчиси қатнашчилар йилгиликда масалани тараб чиқишлигини талаб қилишга ҳақлидир. Фақат бунинг учун ушбу масала йилгилик бошлангичдан камидан 25 кун аввал кўтарилад бўлиши керак.

4. Масъулияти чекланган жамият қатнашчиларининг йилгилик ҳар йили камидан икки марта чақирилади.

Қўшиб ҳисоблаганда овозларнинг 20 фоиздан кўпроғига эга бўлган жамият қатнашчилари исталган пайтда ва ҳар қандай сабабга қўра навбатдан ташқари йилгилик чақиритиш талаб қилишга ҳақлидирлар. Агар 20 кун давомида жамият раиси ушбу талабни бажармаса, уларнинг ўзлари қатнашчиларнинг йилгиликни чақиритишга ҳақлидирлар.

5. Масъулияти чекланган жамиятда жамоа (дирекция) ёки ягона директордан иборат бўлиши ижроия идораси тузилади, у жамиятнинг кундулик фаолиятини раҳбарлик қилади. Дирекция (директор) қатнашчиларнинг йилгиликни ҳисобот бериб туради ва унинг қарорлари бажарилишини ташкил этади.

6. Масъулияти чекланган жамият дирекцияси (директор)нинг фаолиятини тафтиш комиссияси назорат қилиб боради, тафтиш комиссияси жамият қатнашчиларининг йилгилик томонидан қатнашчилар ва жамият меҳнат жамоаси вакиллари орасидан таъсис ҳужжатларида қўзда тутилган тартибда тузилади. Дирекция аъзолари (директор) тафтиш комиссиясининг аъзоси бўлиши мумкин эмас.

7. Тафтиш комиссияси мансабдор шахслардан ўзи учун зарур бўлган материалларни, бухгалтерлик ёки ўзга ҳужжатлари ҳамда шахсий ишхоналар талаб қилишга ҳақлидир. Тафтиш комиссиясининг аъзолари жамият ижроия идорасининг мажбуриятлари маслаҳат овози ҳуқуқи билан иштирок этадилар.

8. Тафтиш комиссияси ўзи ўтказган текширув натижалари жамият бошқарушига йўллайди. Тафтиш комиссияси йиллик ҳисоботини қоплаш учун қатнашчининг мол-мулкни етмаган ҳолларда қарз беришлари қарорда қатнашчининг улуши ажратиб берилиши талаб қилишга ҳақлидир.

Ушбу таъин ва муволазиларнинг 10 апрелгача қийиндаги маълумотларини сўраш.

